

FOMENT

DIARI NACIONALISTA REPUBLICÀ

Preus de subscripció

REUS. . . Ptes. 1'50 al mes.

Fora. . . 4'50 trimestre

Estranger . . . 9'—

Número sòlt 5 cèntims

Anuncis segons tarifa

ANY XII

REUS, DIMARTS 18 DE SETEMBRE DE 1917

Núm. 210

Gran Hotel de Londres

HOTEL DE PRIMER ORDRE

Habitacions amb telèfon urbs i interurbà : : Habitacions amb banys, dutxes i telèfon

Proveu els CAFÉS de la TORREFACTIÓ

GILL

i veureu que son els MILLORS

Carrer Metge Fortuny, 3 (davant La Fleca).-Reus

D'IGIENE PÚBLICA.-LA PARÀLISI INFANTIL

Entreviu amb el Dr. Frías

Per a informar als nostres lectors, i evitar a l'ensenyament falses alarmes amb motiu del desenvolupament de la nostra població de l'enfermitat coneguda per paràlisi infantil acudirem a la Clínica del doctor Frías, l'entusiasta higienista que tant esforços dedica a la propagació de mides i consells profilàctics veient per la salut dels infants; per a que ens fes la miera d'unes dades que amb complacència ens facilità i les quals ens complavem en donar a la publicitat per a general coneixement.

Verdaderament en mon concepte, els casos que han ocorregut, han sigut de menor importància de Heine-Medin i no de meningitis cerebro espinal, puix la simptomatologia aixís ho ha demostrat, si bé algun cas ha presentat el tipu meningític, presentant complicacions meningies.

Exceptuant la meningitis cerebro espinal, no podria ésser confusa en cap altre malaltia, ja que les que també poden produir paràlisi tenen una simptomatologia tan distinta, que és completament impossible el confondre-la.

El nombre de casos ocorreguts ha estat per sort insignificant (si bé sempre son massa), doncs de les meves averiguacions particulars resulta que entre tots els companys n'hem vist uns 36 o 37 casos i segons les dades oficials proporcionades pel senyor subdelegat, n'han ocorregut uns 26. Cantitat ben petita si es té en compte el nombre d'habitants de nostra població, i lo que s'havia exagerat.

El nombre de defuncions crec ha sigut de 5 o 6, i totes han ocorregut al començament de la malaltia.

L'edat dels atacats ha sigut molt variable, doncs ha oscilat entre pocs mesos i 14 o 15 anys, segons dades particulars per mi recullides.

El no haver-se propagat més, crec pot haver influit en gran manera, l'haver-se presentat durant els mesos de juliol i agost, en que les escoles i centres on se reuneix la població infantil estaven tancats.

Ara feta unes tres o quatre setmanes no tenia notícies de cap cas nou, pero fa dos o tres dies he sabut una nova invasió.

Sembla que per l'època en que's troben i les poques invasions que hi ha, la cosa està ja casi per acabar-se.

Les precaucions que aconsella l'Inspecció general de Sanitat i que publica la "Gaceta" de 28 d'agost de 1916, crec deuen complir-se per a evitar el contagi i la propagació.

El nostre poble és molt desgraciat, doncs en un assumpte de salut pública i davant d'una malaltia tan seria, crec tenen de complir-se les mides profilàctiques aconsellades per l'Inspecció general de Sanitat, i per la Junta o Comissió local.

La Junta local de Sanitat o sa Comissió permanent, crec aconsella amb molt bon acert no s'obrisin de nou les escoles fins el dia 20; pero alguns professors particulars, que's devien creure perjudicats en sos interessos, avantposant aquests als de tot el poble, reclamaren, obtenint permis per a obrir tot seguit, com aixís ho feren, exposant d'aquesta manera als fills de nostres conveïns a sofrir tan greu malaltia, i quin procedir no pot merys que censurar-se.

Les escoles nacionals crec han permancescut tancades, lo que deu aplaudir-se.

Resumint, puc dirli que dita enfermitat ha sigut la paràlisi infantil de forma epidèmica, si bé ha tingut poca intensitat o extensió, i que està segons sembla pròxim a ésser acabada, no havent revestit l'importància que al començament se deia. Tot i havent obert les escoles, és probable que la cosa no passi a majors, per ésser ja època en que decreix el nombre d'invasions, segons opinió dels qui han estudiat pràcticament dites epidèmies.

A més de Reus, segons dades particulars, s'han presentat casos a l'Argentina, Riudoms, Cambrils, Riudecols, Castellvell, etc., i també a Barcelona, per tant faci saber que no ha sigut cosa sols de nostra població.

La causa d'En Marcell Domingo

Es va reunir la Sala de Vacacions del Tribunal Suprem per a tractar del cas del diputat senyor Domingo, davant la instància que li dirigiren el senyor Fernández del Pozo i altres diputats, amb l'objecte de que el Tribunal Suprem declarés la seva competència d'acord a lo disposat en la llei de 9 de febrer de 1912.

Davant la Sala informà el fiscal del Suprem en el sentit de que havia de declarar-se competent per a conèixer en aquest assumpte, i el Tribunal, en autè dictat avui, que el fiscal ha comunicat al president del Govern, declara que aquests diputats no tenen personalitat suficient per a representar el poder legislatiu, ja que la seva representació competeix, a jutj de la Sala a les Meses dels Cossos Legislatadors o als seus presidents, i que la Sala està mançada dels coneixements necessaris per apreciar en total integritat els fets, i que, mal que estimés completa la personali-

tat dels recurrents i expedida l'acció del Tribunal per a resoldre la competència que es planteja, hi hauria el dubte de si el Tribunal Suprem és competent, per les quals es desestima la instància, presentada davant la Sala declarant no poder-se resoldre el que en la mateixa es sollicitava.

Es diu que el comte de Romanones ha escrit una carta al senyor Vilanueva, redactada en termes energics, relativa a la detenció d'un diputat. S'assegura que la carta diu que ell, si bé no se sent correligionari de l'esmentat diputat, se en sent company i, per tal, ha de formular la mes viva protesta, estant més zelós del respecte degut a la representació parlamentaria, ja que la llei corresponent fou votada essent el comte president del Congrés, l'any 1912.

El senyor Villanueva ha rebut una carta del senyor Maura aprovant sa conducta.

Vida corporativa

Cambra Oficial de Comerç i Industria de Reus

En la última sessió celebrada per la Cambra de Comerç i Industria d'aquesta ciutat, entre altres de menor interès se donà compte de les següents comunicacions i assumptes:

D'una atenta comunicació de la Cambra de Comerç de Barcelona manifestant la solució donada a l'assumpte del cobro dels cèntims addicionals a la Suenrsal del Banc d'Espanya en dita ciutat. An aquest propòsit exposa el senyor president que agotades ja les gestions amistoses per a percebre d'alguns electors el recàrrec sobre la contribució industrial que'ls correspon satisfer a la Corporació havia sigut donada l'ordre al procurador de demanar-los judicialment dit pago.

Del Ministeri d'Estat, ofici comunicant la solució satisfactoria obtinguda en les gestions per a lliberar unes partides de vi pertanyents a una casa exportadora de Reus i detingudes a Cette, que li havien sigut interessades per la Cambra.

De dos oficis de la Direcció General de Comerç acusan rebut de la Memoria dels treballs realitzats per aquesta Corporació durant l'any 1916 i de la Memoria sobre el moviment comercial, industrial, agrícola i social que hi hagué en la demarcació de la Cambra el prop passat any; i d'una circular del mateix Centre remittint un extracte de l'acta de la primera sessió celebrada per la Junta Consultiva de Cambres de Comerç i un exemplar del Projecte d'articul reglamentant el funcionament de les Cambres de Comerç Industria i Navegació per a que aquesta emetis el corresponent informe, el qual fou oportunament remès.

D'un ofici de la Junta d'Obres del Port de Tarragona comunicant l'acord pres en sessió de 26 de Juny de modificar l'epigrafe de la tarifa 12 de navegació de segona classe, per a que la Cambra informés sobre el particular.

Amb motiu d'haver sigut comunicada pel ministeri d'Estat la venda pel Tri-

bunal de Preses de Londres de varies mercaderies d'exportadors d'aquesta ciutat que anaven destinades a Dinamarca, s'eleva una instància demanant se proporcionessin a la Cambra certs dats i es donessin determinades facilitats als interessats en l'assumpte, per a fer les pertinents reclamacions.

Es donà compte.

De la resolució donada per la Direcció General d'Obres públiques a la instància d'aquesta Cambra demanant una aclaració a la R. O. sobre transports de 22 de desembre de 1916, la qual coincideix amb el criteri que havia sustentat la Corporació.

De la instància elevada per la Cambra a l'Excm. Sr. Ministre de Foment demanant que abans del dia 25 d'agost fossin aprovades les tarifes que en substitució de la 1 i 2 de G. V., 6.ª especial de G. V. i les especials números 102 i 106 denunciades, tenia presentades la Companyia M. a Z. i a A. a fi d'evitar que per dita falta d'aprovació tinguessin d'aplicar-se les tarifes generals, molt més cares.

D'haver sigut reiterada la petició d'aument d'oficials en aquesta administració de correus.

De la queixa dirigida al servei Comercial de la Companyia de M. a Z. i a A. per demora en el servei de tasa i reclamacions i d'haver sigut immediatament atesa en quant al cas particular que's denunciava.

De la petició feta per aquesta Cambra d'acord amb la de Valls i l'Ajuntament de La Riba a fi de conseguir es dotés a dita població d'una estació telegràfica i del resultat negatiu de l'expressada petició.

Exposa el senyor president les nombroses gestions realitzades amb motiu de les disposicions legals dictades a l'objecte d'impedir o dificultar l'exportació d'olis d'oliva, essent llegides les contestacions donades sobre aquest assumpte pels Excm. Srs. President del Consell de ministres i Ministre de Foment i afegint que les diverses gestions realitzades ho han sigut d'acord amb els Gremis de negociants d'olis d'Espanya, principalment amb el d'aquesta ciutat.

Així mateix manifesta que s'ha treballat activament per a interessar del Govern les gestions necessaries per a conseguir la derogació de la prohibició de importar vins a França decretada per la veïna República i que tant perjudica nostre comerç i agricultura.

El mateix senyor president dona compte d'haver sigut visitat per una comissió de carters que anaven a manifestar son agraïment per les gestions efectuades per la Cambra a fi de conseguir els fossin concedides tardes lliures en determinades festivitats de l'any.

I finalment exposa a la consideració dels presents l'altíssima conveniència de que Reus prengui part en el concurs obert per la Mancomunitat de Catalunya per a la creació de quatre Escoles de Comerç. Després d'extensa deliberació sobre el particular s'acorda celebrar nova reunió per a tractar d'aquest assumpte i realitzar en l'entretant determinades gestions.

Les Industries Químiques

Hem rebut el follet que publica la Direcció de l'Escola de Directors d'Indústries Químiques de Barcelona, en el qual es fa ressaltar la necessitat urgent de preparar personal apte que domini la teoria científica i la pràctica de la fabricació, fent possible la implantació i desenvolupament de noves indústries químiques i l'engrandiment de les existents.

Convençuts de la gran transcendència d'aquests estudis, gran nombre de corporacions industrials i comercials s'han ofert a pagar les matricules dels quatre cursos de la carrera a alguns alumnes mancats de mitjans de fortuna.

Les ensenyances d'aquestes escoles es distribueixen en quatre cursos: tres de preparació general i un d'especialització d'alguna industria química determinada.

Les del primer període comprenen les següents matèries:

Matemàtiques (dos cursos); Física general; Química teòrica; Nocions de Ciències naturals; Tècnica física; Síntesi química amb pràctiques; Nocions de motors tèrmics, elèctrics i hidràulics; Instalacions industrials; Electro-química, amb pràctiques; Bacteriologia i fermentacions, amb les seves pràctiques; Química biomolècula i física química, amb les seves pràctiques. T'les pràctiques següents: Preparació de cossos inorgànics; Id. orgànics; Anàlisi qualitativa general i Dibuix industrial i de projectes (tres cursos).

Els alumnes passen un mínim de quatre o sis hores al Laboratori (segons els cursos).

Per a ingressar en aquesta Escola, és indispensable haver complert 17 anys i tenir una base de cultura suficient per a la comprensió de les matèries objecte de aquests estudis.

L'import de la matrícula és de 350 pessetes el primer curs i de 400 els següents. Ha de fer-se, a més, un dipòsit de 50 pessetes per a respondre del material que l'alumne inutilitzi.

Les classes començaran el dia primer d'octubre. La matrícula estarà oberta a la secretaria del Laboratori d'Estudis Superiors de Química, carrer d'Urgell, 187, del 15 al 30 de setembre, de deu a una i de cinc a vuit.

L'aplec de la Sardana a Vallvidrera

Amb un dia esplèndid de sol i bonança tingué lloc, any d'ahir a Barcelona l'onze aplec anual de la festa de la sardana, la nostra dansa.

Com estava anunciat, a la iglesia hi hagué missa cantada per la Schola Cantorum de Sant Miquel, la Llga. Espiritual va fer la visita a la Nostra Dona del Montserrat.

A la sortida d'Ofici l'espectacle era encisador. Una gran gentada omplia la plaça i s'encimbellava pels turons sota les pinèdes d'aquelles vesants en amfiteatre; 42 sumptuoses banderes i senyeres donaven una formosíssima i artística nota de color que feia brillar el sol esclatant que encenia de llum i de calor aquella vall. Tot aquell jovent i la colla empordanesa esclataren entonant, en-

tre aplaudiments i aclamacions, el nostre himne nacional.

Amb l'execució de l'enterradora sardaniana «Per tu ploro», es recorda al malaguanyat mestre Pep Ventura, i després, resistint heroicament aquella soledat, les gentils damiseles i els amosos jovicells trenaren i destrenaren un enfilall de sardanes, i l'Esbart executà, entre aplaudiments, tres ballets populars que la cobla tocà molt ajustadament.

A la una aquella gernació s'escampà anant-se'n cap a dinar al peu de les fonts, sota la pinada i als restaurants de la serra.

Arreu hi havia extraordinària animació.

A les quatre començà a omplir-se de públic la plaça del funicular. La cobla de Cassà de la Selva pujà a l'adornat cadafalç. A l'entorn de la plaça hi onejaven infinitat d'artístiques banderes de entitats catalanistes.

La gran plaça s'omplí de gom a gom. Les terrasses de les torres de l'entorn i l'ampolla i alta escalinata que du a Can Baldiró també estaven plenes de gent. I seguidament el funicular i els tràmvies hi abocaven trens de passatgers. Varem aventurar un nombre: la gentada que acudí a l'Aplec passava de 20.000 persones.

Entre aquesta concurrència hi destacava per sa bellesa i elegància una voltor grandiosa de gentils damiseles que dançaven totés elles la sardana amb una gràcia encisadora. Cada dia són més els que ballen la nostra dansa amb major justesa i bon estil i la puntegen amb una exactitud admirable.

Per individus de la Comissió i gentils damiseles es venguéren poms d'espiques i bitllets de les garlandes que una vegada sortejades foren dançades per les afortunades parelles.

A l'acabar una entusiasta ovació resonà.

Després, ja fosc, la gentada devallà camí de la ciutat amb el cor ple d'entusiasme.

Comentaris breus

«La Veü del Camp» se fé ressó de l'especie propalada pel setmanari orguen dels empleats municipals, referent a un telefonema firmat pel diputat senyor Nogués, i quina firma, al dir de «El Consecuente», suplantà algú amic nostre.

El contrare regionalista no tenia necessitat de posarse tan seriós per a desmentir aital especie. No sab, de sobres, que aqueixa gent té per costum penjar als altres els seus propis vicis i defectes? Bastava fer-los memoria de la usurpació de la firma den Pau Iglesias, el venerable líder del socialisme espanyol, realitzada per ells amb fins electorals.

I a propòsit de «El Consecuente».

En son darrer nombre, aquest setmanari senta plaça de definidor d'autonomies. I, a l'efecte, fa una serie d'afirmacions tan peregrines com genials.

Comença dient que'l cas de Lleida no té analogia amb el de Reus, barreja les cessanties d'empleats municipals amb imaginaries irregularidades, per a acabar afirmant que ells no volen UNA AUTONOMIA CUYAS RIENDAS ESTEN EN MANOS DE LOS RESTOS DE LA PATRIOTICA.

«Es clar, que sí, home!» De qué us serviria una autonomia en la que no us fos possible fer lo que us vingués en gana? En quan a lo de Lleida, també té raó l'articulista. Ni a Lleida es diuen republicans els que han comés la defeció, ni els republicans de Lleida poden comparar-se amb els que per aquí vege ten.

Que tot això no té res que veure amb la autonomia municipal verdadera? Es clar, que no. Però és lo que's dirà l'autor de l'article de marres:

«A mi lo que m'interessa, no és precisament l'autonomia dels municipis, sino la meua».

En els periódics de Barcelona llegim el següent telegrama de Madrid:

«El capitá general ha citat els flequers per a obligar-los a remunerar degudament els soldats que varen treballar durant la vaga, als quals es dona una m'grada gratificació.»

«Semenario Católico» — ara li hem prés afició — no pot amagar la íntima alegría que li ha produït l'haver sigut despojados del sarro los empleados amigos de los políticos de la calle de la Perla. I, de pas, fa una evangélica indicació als Poders públics per a que destitueixin dels seus càrrecs als nostres amics regidores.

Quines animes, les de «Semenario Católico»!

Aquest nombre de FOMENT ha passat per la censura militar

Unió de Viticultors de Catalunya

La Unió de Viticultors de Catalunya ha fet circular als seus associats les següents notícies, publicades en el número d'agost de «La C. G. V.», orgue dels viticultors del Migdia de França.

La collita próxima, les apariencies de la qual eren excel·lents en la primavera, es troba actualment molt compromesa i el seu rendiment serà molt reduït.

«La Revue de Viticulture» ja no tem dir que estem en presencia d'un desastre i que aquest desastre es traduirà, per a la collita de 1917, en una pèrdua de les més importants. Queda comprovat des d'aquest moment, afegeix la «Revue de Viticulture», que no cullem 35 milions d'hectòlitres en les vinyes franceses! Arribarem encara de 25 a 30 milions?

Aquestes apreciacions son facilitades segons apariencies de la collita en els últims dies de juliol.

Pero, després, el mal s'ha agravat, la pedra ha destrocà certes regions sense deixar darrera seu més que tristesa i desolació; la «cochilis» continua les seves devastacions.

Es diria que totes les calamitats de la naturalesa s'han conjurat contra la vinya.

La conseqüencia lògica d'una trista situació vinícola deu ser el reencariment del producte.

Acaba l'avis que la Unió ha remés a les seves delegacions, advertint-les que han d'esvair la falsa idea de que França tingui prohibida la importació dels nostres vins.

Excursionisme

De dia en dia es va desenrotllant el sport de l'Excursionisme. Havent-hi en aquesta ciutat molts entusiastes d'aquest sport, el «Grup Excursionista Català» va organitzar una anada a la muntanya del «Combit» (Pedrera), la que proposà per abans d'ahir, diumenge, dia 17 de l'actual. Els excursionistes de l'anomenat Grup, sortiren de Reus a les tres de la tarda, arribant a dit lloc a tres quarts de vuit del vespre.

Visitaren algunes encontrades; contemplant vistes dignes d'esguardar-se i les muntanyes del contorn que en aquesta época de l'any presenten un magnífic aspecte. Després partiren vers les roves de la «Manganesa», les que varen ser recorregudes en sa major part, distingint-se entre els excursionistes, per la seva intrepidesa, l'Enric Vidal i Pallejà i l'Enric Borrás.

Aquest Grup té en projecte una infinitat d'excursions que aniran realitzant-se cada diumenge o cada diumenge per altre, quines excursions anirem anunciant i detallant després d'efectuades.

BERVERTAR.

Reus 18 setembre 1917.

Les conclusions

del Congrés d'Advocats

Entre les nombroses conclusions aprovades pel recent Congrés d'Advocats celebrat a San Sebastian, hi figuren les següents, com a més importants:

Que s'ampliïn les facultats per a la dona casada en el que's refereix a la administració dels seus béns.

Que's garantizi la llibertat de la justícia municipal, i tant-se circumscripcions amb jutges tècnics i inamovibles.

Que s'abaratixin i simplifiquin els procediments civil i penal i els recursos governatius contra les resolucions dels registradors de la propietat.

Que's disciplini la situació dels comerciants en suspensió de pagaments.

Que s'estableixi el jurat mercantil.

Que's faciliti el protestament de les lletres de canvi.

Que s'afirmi i desenrotlli l'autonomia municipal.

Que s'humanitzi el concepte legal de la reincidencia.

Que l'Estat indemnitzi aquelles persones a les quals s'hagi condemnat o processat injustament.

Que's compleixi la promesa pendient d'enguà del 1888 de publicar els Apèndixs forals al Codi Civil.

Que s'instrueixi al Tribunal Suprem i a la Direcció dels Registres organismes que entenguin en els plets de dret foral.

Que's legisli en el sentit de la llibertat de testar i del restabliment de les tradicions nacionals per a la defensa de la petita propietat agrària.

Que's reconeixin drets de unitat de la patria espanyola totes les persones públiques, regionals i municipals, que s'han format per la unió.

Que els submarins, militars i mercants, mereixin la mateixa consideració que els altres vaixells d'una i altra qualitat.

Que l'Estat, en l'ús de la seva sobirania, pugui impedir el pas d'avions damunt son territori.

Que's constitueixi un Tribunal Arbitral permanent per a resoldre els conflictes entre Estats.

Que no s'imposi la obligació de nomenar defensor als advocats que's defensen ells mateixos, tant en assumptes civils com en els criminals.

Informació

En altre lloc del present nombre publicuem l'anunci de matrícula de les ensenyances que s'establiran en el Centre de Lectura per al curs de 1917 a 1918, i que començarà el dia primer de octubre.

La Junta Directiva, preocupant-se de donar major extensió a l'obra cultural que li està encomanada, ha augmentat el nombre de classes i assignatures, entre elles, una de llengua francesa, per a senyorettes, que és d'esperar tindrà un gran èxit, donat lo difícil que's fa per a la classe obrera el proporcionar als seus fills l'ensenyança d'idiomes. Aquesta classe se celebrarà a la mateixa hora i en dies diferents, que la de música i fi de que les senyorettes que ho desitgin puguin cursar les dues assignatures.

Entre les ensenyances d'idiomes (anglès, francès, esperanto) hi figura la de llengua catalana, quina matrícula promet ésser molt nombrosa a jutjar per lo sol·licitada que ha sigut l'establiment d'aquesta ensenyança.

Mereix també menció especial la classe d'Arts de construcció que acaba de fundar-se, baix la direcció de valiosos elements. S'hi ensenyarà, per professor competent, dibuix industrial i d'ornament, en combinació amb les lliçons de matemàtiques que donarà el professor En Carles Soler. Completaràn l'ensenyança, un cicle de conferencies setmanals sobre geometria descriptiva i elements de construcció, a càrrec respectivament del catedràtic N'Anton Porta Pallés i de l'arquitecte En Josep Simó.

Continuarán les classes de solfeig i piano, per a nens i nenes; Comptabilitat i practiques d'escriptori i Gimnàs.

Ha quedat oberta la matrícula, tenint dret a inscriure's els socis i llurs fills.

Es d'esperar que els socis del Centre sabrán aprofitar els sacrificis que fa la Junta Directiva.

S'ha relebrat el banquet en honor del cònsul de França a Tarragona, D. Josep Merelo, per son recent nomenament de Cavaller de la Legió d'Honor. Hi assistiren els consuls de les nacions aliades i representacions del comerç d'exportació, pronunciant-se variis brindis.

Taller de Cerralleria d'obres

JOAN ADSERA CAMPS
Carrer d'Alegre, 17. - REUS
Representant exclusiu a Reus de les portes d'acer ondulat, i de tots sistemes, de la casa J. Mas Bagà, de Barcelona.

Aquest Excm. Ajuntament en sa darrera sessió ordinària acordà que en la próxima sessió ordinària s'efectuï un sorteig entre els regidors don Claudi Tricaz Arnillas, don Joaquim Bosch Arduña, don Josep M. Caselles Tarrats i don Josep Simó Bofarull, elegits pel Districte sisè en les eleccions celebrades en novembre de 1915, per a determinar quin dels quatre ocupa la vacant extraordinària que en dit districte es cubri en aquelles eleccions i deu cessar, per tant, en 31 de desembre próxim.

En les sessions que's donarán avui en el Teatre Fortuny s'hi projectarà, entre altres, una pel·lícula de la serie dels Grans Episodis de la Guerra Europea.

Sastreria Ferré

Se necessiten bones oficines i aprenentes

Abans d'ahir, diumenge, tingué lloc l'enterrament de don Anton Fargas Trillas, pare de nostres estimats amics Anton i Josep, als que com a la demés familia fem avinent el nostre condol per tan irreparable perdua.

Hem rebut el nombre corresponent al mes d'agost del «Boletín de la Asociación de Médicos de Reus».

Segons datos de dit butlletí, durant el mes de juliol tingueren lloc en nostra ciutat 12 matrimonis i ha hagut 42 naixements contra 48 defuncions.

El doctor Mercader, de retorn de l'estíueg, s'ha encarregat novament del seu Consultori de malalties dels ulls, arraval alt de Jesús, 26, Reus.

El diari de Buenos Aires «La Nación», publica una interessant biografia sintética del primer President de la Mancomunitat de Catalunya. A l'ensenyar en fa un estudi de la seva actuació que la jutja de trascendental importancia, reconeixent-lo com una de les més altes mentalitats.

Encapsala l'estudi un magnífic retrat.

Els carrabiners de la frontera han conduït a la Delegació d'Hisenda tres carros carregats de pastes per a sopa, agafats com a contrabandol.

VENDA

Se vendrà l'antiga tenda de comestibles CASA MARCELO, o es llogarà tota la casa per un altre negoci.

Informaran a la mateixa: Llovera, 55.

Es dona com a segur que dins de set o vuit dies s'aixecarà l'estat de guerra en tota la nació.

Diu de Sabadell que aquell jutjat militar ha decretat la llibertat de cinc individus que foren empresonats amb motiu de la darrera vaga general.

BAR AMERICANO

ESMERAT SERVEI

La sens rival Horchata Valenciana

EXQUISIT CAPE PAMPA

L'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana recorda a tots els nois i noies que vulguin pendre part en el V Concurs Nacional d'Historia de Catalunya celebrador enguany a Girona per les Festes de Sant Narcís, 29 d'octubre, que el terme per a l'inscripció de concursants fineix el dia 20 del present setembre. Les inscripcions poden fer-se a Barcelona, en les oficines de la «Protectora», Canuda, 11, pral., tots els dies feiners, de 5 a 7 de la tarda, o a Girona, a l'estatge del senyor president de la Comissió Delegada, doctor don J. Pou i Batlle, Santa Clara, 10, pral.

La inscripció deu efectuar-se fent constar els noms i cognoms dels concursants, edat i secció en la que desitgen presentar-se a Concurs.

En les oficines de la «Protectora» es facilitarán cartells a qui ho solliciti.

Banc de Reus de Descomptes i Préstams

Negociem tots els cupons venciment corrent. Cuidem del cobro del dividendo del Banc de Barcelona.

La Diputació de Bizkaya ha comunicat a la de Barcelona que en la darrera sessió i per unanimitat s'havia acordat fer constar en acta el sentiment d'aquella corporació per la mort d'En Prat de la Riba.

El president de la Mancomunitat ha rebut també d'aquella corporació un ofici en igual sentit.

Pintura preparada, assortit complet de colors: pots de 1 i mig Kg.

GAIETA CAVALLE, S. en C.
Antiga Casa Coder, Plaça de la Constitució.—REUS

Ahir sortí cap a Barcelona, on va contractar per a actuar en el Teatre Romea, el distingit aficionat i volgut amic nostre En Josep M. Benet.

Al donar comiat a l'amic Benet li desitgem molts progressos en sa carrera artística.

El Consell Directiu del Centre Nacionalista Català de Balaguer ha acordat celebrar un concurs comarcal de lectura i escriptura catalanes durant la propera festa major.

Oportunament es publicaran les condicions del concurs i els premis que es concediran als concursants.

Pasteleria de Bernardí Mas

(Antiga Casa Montserrat) Galanes, 18
Dolços-Confits-Licors-Comestibles

El mercat setmanal que, com de costum, se celebrà ahir dilluns, es vege molt concorregut, efectuant-se nombroses transaccions.

Per a poguer comprar genres de bona qualitat, a preus ínfims, ha quedat demostrat, que no hi ha com als Magatzems Gisbert, establerts a la plaça de la Constitució, i; on, malgrat tot, continuarán venent: les camisetes interiors de qualitat immillorable a 60 céntims, camises percal, classe superior a 3 pessetes, Brusetes per a senyora, de totes mides, des de 1'50 pessetes, collis piqué qualitat la millor que's fabrica a 40 céntims un, corbates de seda color des de 25 céntims. Ademés poden comprar-se a preus baratíssims: pinys, mitjes, mitjons (negres sólits), trajos de bany, pantalons, americanes, ermilles, devantals, calçotets, refajos, i molts altres articles, difícils d'enumerar pero que visitant tants importants Magatzems un se'n pot fer càrrec.

Gran ganga: Sabó de l'acreditada perfumeria «Floralia» a ral pastilla.

APRENENT

Se'n necessita un en la Drogueria de Armengol Mariné, plaça de Prim.

Motivat per la falta de bracers, cada dia es paguen més elevats els salaris dels obrers dedicats a les tasques de la verma. Ahir s'arribaren a pagar, a les dones, 14 rals, i als homes, a 5 pessetes.

Tractament de la **sifilis** per l'aplicació **indolea** del

606

i diagnòstic de dita enfermedad per l'anàlisi de la sang (Dr. Wassermann)
Dr. A. FRIAS.—Arraval baix de Jesús, núm. 33.—CONSULTA DE 3 A 4

sense aquesta marca

l'aparell **NO** és un **GRAMÓFON**
 = CATALEGS GRATIS =

Companyia del Gramófon - SOCIETAT ANÓNIMA ESPANYOLA

Éxit colosal dels célebres artistes
TITTA RUFO I CARUSSO
 en discs marca GRAMÓFONO

De venda: **R. PERPIÑA** - Carrer Major, 22 - REUS
 Despatz: 24, pral.

Dipòsit de Rellogeria. - Relloges de butxaca i Despertadors des de 2'90 pessetes.

Secció Oficial

Centre de Lectura

Matrícula d'ensenyances

Curs de 1917 a 1918

Aquesta Junta Directiva, vist el bon resultat de les ensenyances en el curs anterior, fa el sacrifici d'augmentar el nombre d'assignatures en la certesa de que els consocis sabran aprofitar-se'n.

Entre altres ampliacions, s'ha organitzat un curs de llengua francesa exclusiu per a senyorettes, que se celebrará sempre que s'inscriui nombre suficient de deixebles.

Aixís mateix s'ha organitzat un curs d'ensenyances pròpies per als qui es dediquen a les arts de construcció compost de les assignatures de dibuix lineal i matemàtiques. Completaran el curs unes conferències setmanals que correaran a càrrec del catedràtic don Anton Porta Pallisé, qui explicarà geometria descriptiva, i de l'arquitecte don Josep Simó, qui donará lliçons sobre diferents aspectes de l'art de construcció.

El quadre complet d'assignatures, matrícula i horari, és el següent:

IDIOMES.—Llengua anglesa, professor F. Holthofer; dies, dimarts, dijous i dissabtes; matrícula, 5 ptes.; quota mensual, 3; hores, de 10 a 11 nit.
 Llengua francesa (nois), pel mateix professor; dimarts, dijous i dissabtes; 5 ptes. matrícula, i 2 de quota; de 9 a 10 nit.

Llengua francesa (noies), igual professor; dilluns, dimecres i divendres; 5 i 2 ptes.; de 6 a 7 tarda.

Llengua catalana; professor Carles Soler; dilluns, dimecres i divendres; 5 ptes. de matrícula i 1 de quota mensual; de 9 a 10 nit.

Esperanto; dimarts i divendres; 2 ptes. matrícula; de 9 a 10 nit.

ARTS I OFICIS.—Dibuix lineal, professor Carles Soler; dilluns, dimecres i divendres; 5 ptes. matrícula i 2 de quota; de 9 a 10 nit.

Matemàtiques, pel mateix professor; dimarts, dijous i dissabtes; 5 i 1 ptes.; de 9 a 10 nit.

COMERC.—Comptabilitat i pràctiques d'escriptori, professor Anton Batlle; dilluns, dimecres i divendres; 5 ptes. matrícula i 1 de quota; de 9 a 10.

MÚSICA.—Solfeig i piano, (noies), dimarts, dijous i dissabtes, (nois) dilluns, dimecres i divendres; professor E. Mateu; matrícula 2 ptes., quota mensual per a les classes de solfeig i pta. per a les de solfeig i piano 2'50; hores, de 6 a 7 tarda.

CULTURA FÍSICA.—Gimnàs, professor Anton Ferré; dilluns, dimecres i divendres; 5 ptes. de matrícula; de 10 a 11 nit.

OBSERVACIONS.—Tenen dret a matricular-se els socis i llurs fills.

—Els qui es matriculin en les assignatures d'Arts i Oficis, deuen tenir nocions elementals d'aritmètica i dibuix.

—Des d'aquesta data queda oberta la matrícula en la consergeria del Centre.

—Les classes començaran el dia primer d'octubre.

Reus 15 de setembre de 1917.—Per la Junta Directiva.—El Secretari, **Pere A. Savé.**—El President, **Pere Cavallé.**

A N U N C I

Fent ús de les facultats concedides per l'article 21 del Reglament, aquesta

Junta Directiva ha acordat eximir del pagament de la quota d'ingrés a tots els que es proposin per a socis durant el proper mes de setembre.

Reus 28 d'agost de 1917.—P. A. de la J. D.; el secretari, **Pere A. Savé.**

Institut General i Tècnic de Reus

A N U N C I

Curs de 1917 a 1918

Amb arreglo a lo previngut en les disposicions vigents, els alumnes que desitgin seguir els seus estudis per ensenyança OFICIAL, podran efectuar la inscripció de matrícula durant el proper mes de setembre.

A dit efecte dirigiran les sollicituts al senyor Director, justificant estar vacunats o revacunats, acompanyant la cédula personal els que per l'edat estiguin obligats a tindre-la i abonant en l'acte de l'inscripció vuit pessetes per assignatura en paper de pagos de l'Est, més un timbre mòbil de deu cèntims per al resguard provisional.

Les matrícules d'honor estan exemptes d'aquests pagos, pero sollicitaran del senyor Director en el mateix plaç la aplicació d'elles.

Per a l'ensenyança NO OFICIAL COL-LEGIADA, el plaç per a la matrícula és la primera quinzena del mes d'octubre.

Els que per causa degudament justificada no haguessin pogut efectuar la matrícula dintre dels anteriors plaços, podran fer-ho en la segona quinzena del mes d'octubre pero abonant dobles drets.

El dia trenta de setembre citat acaben tots els drets inherents a les matrícules que s'haguessin fet en el curs actual.

Hora de despatz: De 10 a 11.

D'ordre del M. I. Sr. Vis-director se posa en coneixement dels interessats.

Reus 16 d'agost de 1917.—El Secretari, **F. Cabré González.**

Escola Municipal d'Aprenents i de Comerç de Reus

A N U N C I

Curs de 1917 a 1918 Ensenyança oficial

Amb arreglo a lo previngut en les disposicions vigents, els alumnes que desitgin seguir els estudis que es cursen en aquesta Escola, durant el citat curs, verificaran la matrícula des del dia 15 al 30 de l'actual, per a lo qual, dirigiran les sollicituts al senyor Director, quin imprés se facilitarà en la Secretaria de la Escola exhibint en l'acte de formalitzar-la un certificat facultatiu en el que consti que's troben vacunats o revacunats, al mateix temps satisfaran 25 cèntims de pesseta per drets d'inscripció.

Les matèries en que poden matricular-se son les següents: Aritmètica i Algebra, Geometria i Trigonometria, Geometria descriptiva, Dibuix (lineal, decoratiu, figura, paisatge, ornamental, artístic, de lo antic, del natural, aplicat a les labors de la dona, i pintura), Mecànica, Elements de construcció, Nocions de Física i Química, Llengua Francesa i Pràctiques de taller.

D'ordre del Sr. Director se fa públic per a coneixement dels interessats.

Reus 10 de setembre de 1917.—El Secretari, **Ramón Pons.**

Ferrocarrils

Servei de trens que reigeix des de ler. de juliol de 1915

DE REUS A BARCELONA

Surt 5'03 per Vilanova; arriba 8'48 m	
• Vilafranca; • 9'38	
• 7'25 • 9'23 e	
• 8'49 • 13'27 m	
• 14'13 • 17'42 c	
• 17'16 • Vilafranca • 21'44 o	
• Vilafranca • 20'37	
• 21'25 • 23'28 r	

DE BARCELONA A REUS

Surt 5'26 (trasb. Roda); arriba 9'23 m	
• 8'33 • 10'36 r	
• 9'20 • 12'47 c	
• 13'00 • 16'15 o	
• 15'23 • 19'24 m	
• 19'49 • 21'53 e	

DE REUS A TARRAGONA

• 12'54 • 13'24	
• 9'56 • 10'30 m	
• 14'30 • 15'00 m	
• 18'80 • 18'35 c	
• 20'50 • 21'34 m	

DE TARRAGONA A REUS

Surt 7'35 arriba 8'10 c	
• 12'17 • 12'45 m	
• 16'35 • 17'14 m	
• 19'25 • 20'03 m	

DE REUS A FALSET I MORA

Surt 7'17 surt 9'27 arriba 10'37 m	
• 10'41 • 11'19 • 11'14 r	
• 13'17 • 14'24 • 14'58 c	
• 16'30 • 18'57 • 19'47 m	
• 19'49 • 21'11 • 21'47 m	
• 22'01 • 23'05 e	

DE MORA I FALSET A REUS

Surt 6'13 arriba 7'17 e	
• 6'30 surt 7'42 • 8'39 m	
• 7'01 • 8'43 • 10'19 m	
• 12'17 • 13'11 • 14'03 e	
• 17'27 • 19'12 • 20'59 m	
• 20'14 • 20'48 • 21'20 m	

DE REUS A LLEIDA

Surt 8'22 arriba 11'22 c	
• 13'35 • 20'50 m	
• 17'59 • 22'13 m	
• 20'30 • 0'22 m	

DE LLEIDA A REUS

Surt 5'30 arriba 9'46 m	
• 8'29 • 12'29 m	
• 11'56 • 20'17	
• 15 • 17'58 c	

Companyia Reusense de Tramvies

Servei de trens que regirà des del dia 9 de juliol de 1917

Sortides de Reus	Sortides de Salou
(Arraval Robuster)	(Arraval Robuster)
Tren n.º 24 a es 6'50	Tren n.º 23 a les 7'4
• 26 • 8'25 • 25 • 9'24	
• 2 • 10'2 • 11 • 11'20	
• 12 • 15 • 1 • 1'53	
• 34 • 16'3 • 35 • 18'0	

LINIA DE VALENCIA

Surten de Salou per a Valencia
 6'11—(fins a Benicarló)—9'18—11'15—
 17'07—(fins a Benicarló)—0'02.

Arriben a Salou de Valencia
 4'19—9'17—(procedent de Benicarló)—
 15'45—18'38.

Francisco Prius Demestre

Corredor de Comerç Col·legiat
 Arraval de Santa Agna, 57.—Teléfon n.º 5

Intervencions en totes les operacions dels Bancs d'Espanya i de Reus. Xecs sobre el Regne i Estrangers. Canvi de monedes i bitllets estrangers. Descompte i pago de cupons.

COMPRA-VENDA DE: Valors locals i cotitzables en Borsa amb garantia de pòliza, paper Estranger comptat i plaç, sens interessos.

NOTA: Sols la pòliza de Corredor de Comerç, confereix la plena propietat dels valors, impossibilitant que prosperi cap reclamació sobre ells.

La pòliza ademés facilita l'expedició de duplicats dels valors que haguessin sofert extravin, robo, incendi, etc., en el seu plaç legal, quedant els propietaris reintegrats dels mateixos.

Aparells i Discs PATHE

MAGATZEMS GIBBERT

Sha nrebut nous discs dels célebres artistes
TITTA RUFO, BASSI i CARUSSO

Plaça Constitució, 1 REUS
 (Al costat de la casa Bofill)

Els progressos que la ÒPTICA ha experimentat des de fa mig segle, ha demostrat que avui és indispensable en tots els ordres baix tots els aspectes: Amb l'auxili d'uns lentes o gafas ben escollits, són milers les persones que que practiquen l'hermós sentit de la vista, en completa normalitat.

No's deuen comprar els lentes com un género qalsevol, no basta escollir cristalls rutinariament i sense raons científiques. Quantes persones han malgastat sa vista, perjudicant-la en alt grau per no tindre en compte aquests prudents consells!! Sols un examen a conciencia pot donar per resultat trobar uns lentes perfectes, ja que moltes vegades no tenen el mateix grau de refracció els dos ulls.

En conseqüència, aquesta CASA sense perdonar mitjà ha instal·lat en son propi establiment una completa SECCIÓ D'ÒPTICA que li permet assegurar a sa distingida clientela, una extraordinaria exactitud en els cristalls prescrits pels senyors Oculistes, amb lo qual, creu prestar un bon servei i al mateix temps omplenar un buit fa temps notat en aquesta ciutat.

S'expendeix el verdader cristall de roca del Brasil i es garantitza sa autenticitat per mitjà d'aparells especials. Cristalls de totes classes, montures d'or, xapat, níquel i ser.

Se fan ademés, tota classe de compostures perteneixents a dit ram.

JOSEP PUJOL.—Cirurgia

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 30 anys de practica entre la casa Clausolles, de Barcelona, i el meu establiment de Reus

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment «LA CRUZ ROJA» dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gaudeix casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

“LA CRUZ ROJA” (CASA FUNDADA EN 1896) MONTEROLS, 16

(Al costat del fabricant de gorres B. Isidro Peña)

Gran Servei de Carruatjes

De Montroig a Reus i viceversa

SORTIDES	
MONTOIG	REUS
5 i mitja	7
9 i mitja	9 i mitja
12 i mitja	15 i mitja
17 i mitja	17 i mitja
PUNTS DE PARADA:	
A Montroig, Casa Sabaté.	
A Reus, Carrer de Sant Joan, Guarnicioneria den Baldrich.	

“La Publicidad”

Per a la venda i subscripció al kiosko BOLART, plaça de la Constitució.

VENDA

Se vendrà en bones condicions una llibreria i tenda de periódics situada en un punt centric d'aquesta ciutat. Informaran en aquesta impremta.

“El Mercantil Valenciano”

Se troba de venda en el kioski de periódics de Filles d'Emili Bolart, plaça de la Constitució.
 IMP. SANJUAN - REUS

EI CAS MES SENZILL DE TOS;

el refredat més simple; qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill serio i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÓNICA, l'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de catarros mal cuidats. Les

Pastilles Serra

compostes de balsàmics, antisséptics i espectorants que tenen la facultat d'aliviar i curar tota mena de TOS i enfermetats de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprímia y dificultava la respiració. **ES VENEN A DOS RALS CAPSA.**

LITINOIDES SERRA

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a la obtenció de

riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoides Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és lleugítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en capses de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; **UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.**

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofosforina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris, aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalscentcs de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

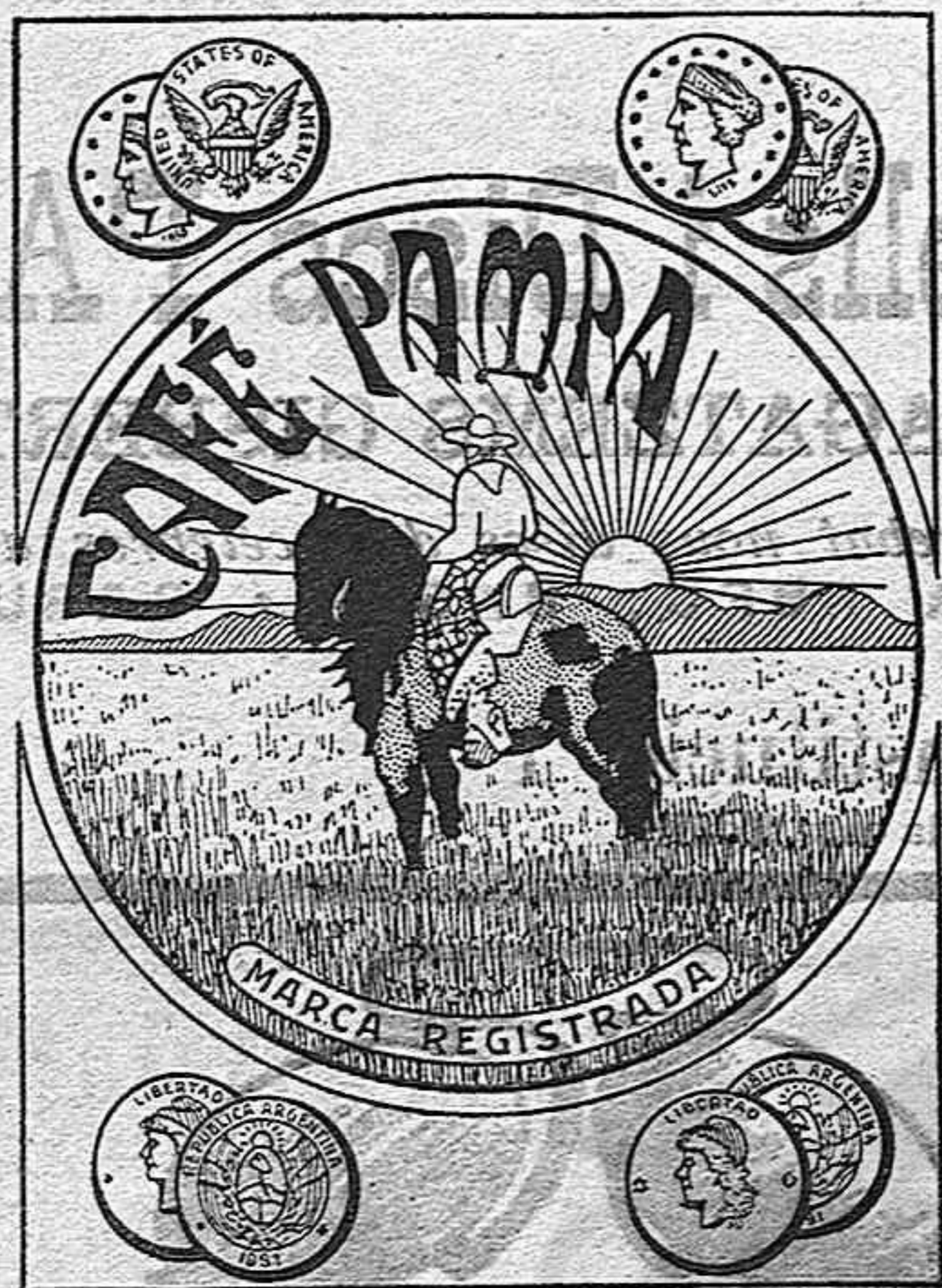
FARMACIA SERRA

Arraval de Santa Agna, número 80

REUS

El rei dels cafès

Puresa garantida

Aroma concentrat

AGENTE EXCLUSIVO PARA LA VENTA EN ESPAÑA
ROMAN MARIMÓN PLAZA CATALUNA-7
REUS

El més agradable

LES PERSONES DE BON PALADAR PRENEN EL CAFÉ "PAMPA"

DISPONIBLE

Fàbregas i Recasens

BANQUERS

Valors-Cupons-Borsa-Canvi-Giros

Rambla dels Estudis, 4 (TELEFONS A 2248 i A 3453)

BARCELONA

DISPONIBLE

L'Hidráulica Reusense

de EMILI AULÉS

Extens assortit en mosaics hidràulics
PREUS ECONÒMICS

Camí de Riudoms REUS

Casa PUJOL

TRAJOS DE LLANA
DES DE 25 PESSETES

Monterols, 37 REUS

JOAN PUJOL

RECADER

EL MÉS ANTIC DE REUS A BARCELONA

ARRAVAL ALT DE JESÚS REUS

NON PLUS ULTRA

Trajos a preus inverossímils

La casa millor assortida en trajos per a nous

Portal de Jesús, 1.—REUS

Esteve Massagué

COMISSIONS-REPRESENTACIONS

SANT LLORENS, 8, 3.ª REUS

DECORACIÓ-MOBLES

J. MONTAGUT

Carrer de la Presó, 4 REUS

Fabrica de Capses de Cartó

ENRIC VIDAL

Carrer del Galló, 4 REUS

JOSEP SOLÉ

RECADER DE REUS A BARCELONA

BARCELONA
Bon de la Plaça Nova, 14
Passeig de Gràcia, 62 (Colmado)
Hospital, 4 (Estanc).

REUS
Guell i Mercader, (Hostalets), 22, Cordereria
Arraval Santa Agna, 5

DISPONIBLE

DROGUERIA

de H. MARINÉ

Plassa de Prim REUS

Claudi Borrás

DENTISTA

Plaça Constitució, 13 REUS

TINTORERIA de

MANUEL CIBIACH

Se renta i tenyeix tota classe de roba.—S'utilitza el planxat elèctric.

Galanes, 7 REUS

DISPONIBLE

TARIFES

per a l'inscripció d'anuncis en aquest diari

PREUS MENSUALS

En 1.ª plana	En tercera plana				En 4.ª plana
	A una columna	A dues columnes	A tres columnes	A cinc columnes	
Pagarà 5 pessetes per cada espai de 5 per 7 centímetres que ocupi	2'50	3'75	5'00	10'00	Pagarà 3 pessetes per cada espai de 5 per 7 centímetres que ocupi
Fins a 3 ctm. d'altura. De 3 a 5	3'50	5'25	7'00	14'00	
Per cada centímetre més	0'50	0'75	1'00	1'50	

Els remiuts, anuncis de crònica, de secció oficial, etc., etc., un número reduït d'inscripcions pagarán a 25 céntims la ratlla per la primera inscripció i a 10 céntims ratlla, per cada una de les successives. Quan arribi a publicar-se un mes pagarán a 10 céntims per cada inscripció.

NOTA: Tot anunci a més de son import segons tarifa, costarà l'impost del timbre a raó de 10 céntims per inscripció.

AVIS.—S'admeten anuncis mortuoris fins a les 11 de la nit.